

Backendprogrammering 1

EXTRA

Utbildare: Mikael Olsson

mikael.olsson@emmio.se

076-174 90 43

NACKADEMIN

Regular expressions

- Avancerad search (and replace)
- Finns i de flesta språk men kan skilja sig lite mellan.
  - <https://javascript.info/regexp-introduction>
  - <https://flaviocopes.com/javascript-regular-expressions/>
  - https://www.tutorialspoint.com/javascript/javascript_regexp_object.htm
- Det finns flera webb-appar där man kan testa eller bygga upp reguljära uttryck.
  - <https://regex101.com/>
  - <https://regexr.com/>

Middleware

- Middleware functions are functions that have access to the request object (req), the response object (res), and the next middleware function in the application's request-response cycle.
- These functions are used to modify req and res objects for tasks like parsing request bodies, adding response headers, etc.
  - <https://expressjs.com/en/guide/writing-middleware.html>
  - https://www.tutorialspoint.com/expressjs/expressjs_middleware.htm
  - <https://developer.okta.com/blog/2018/09/13/build-and-understand-express-middleware-through-examples>
  - <https://appdividend.com/2018/02/03/express-middleware-tutorial-example-scratch/>

Olika typer av databaser

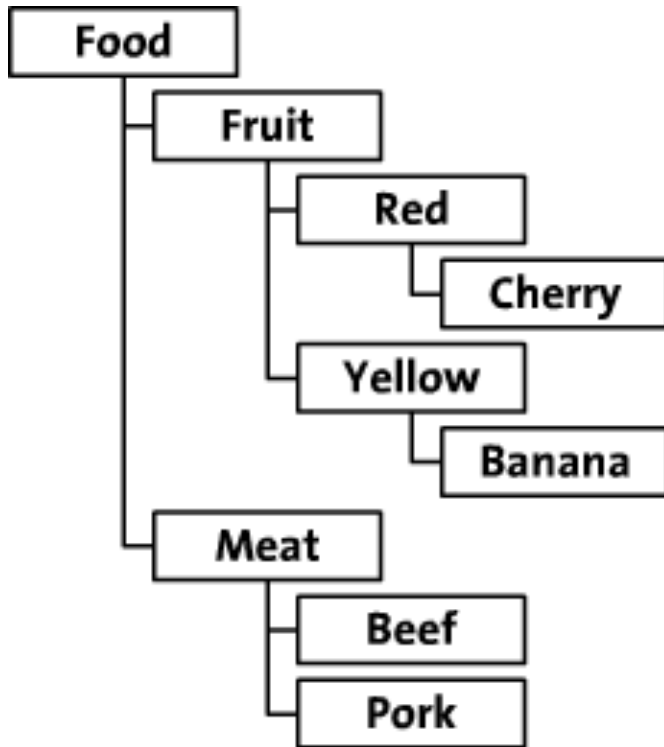
- Relationsdatabas
  - MySQL / MariaDB / Percona
  - MS SQL Server
  - PostgreSQL
  - Oracle
- Dokumentdatabas
  - MongoDB
  - CouchDB
- Key-value-storage
  - Redis
- Grafdatabas
  - Neo4J
    - <https://www.youtube.com/watch?v=41qdmKIIMz0>

Trädstruktur

- Adjacency List Model

- Begrunda denna trädstruktur.

Trädstruktur

- Adjacency List Model

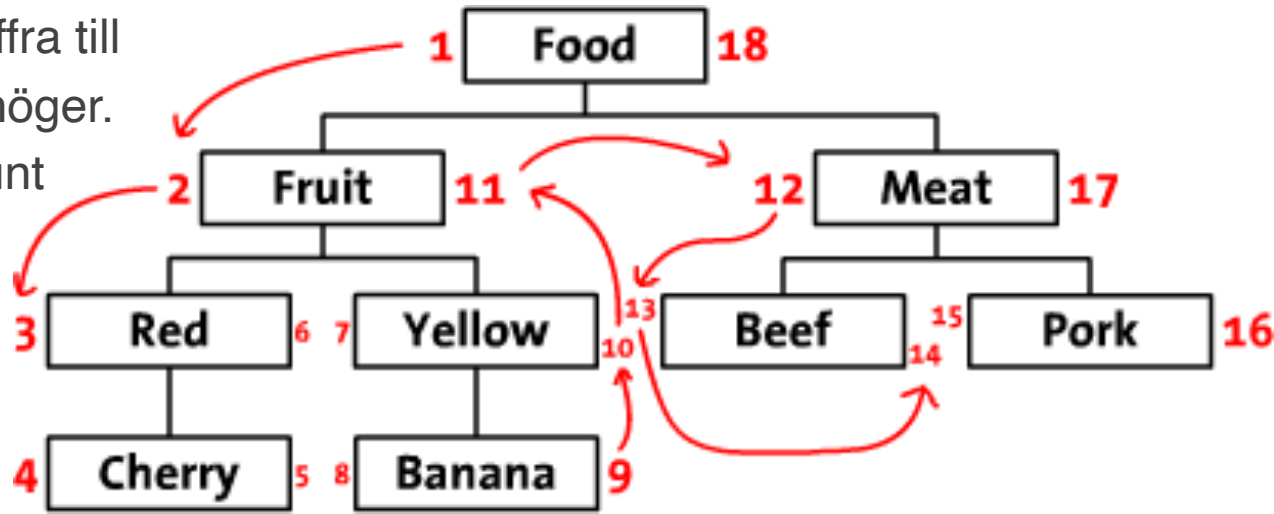
- Kan vi med en fråga hämta ut vilken förälder som `Fruit` har?
- Kan vi med en fråga hämta ut alla direkta barn som `Food` har?
- Kan vi med en fråga hämta ut alla poster som härstammar från `Fruit`?

parent	title
Food	Fruit
Fruit	Green
Green	Pear
Fruit	Red
Red	Cherry
Fruit	Yellow
Yellow	Banana
Food	Meat
Meat	Beef
Meat	Pork

Trädstruktur

- Vi gör en modifiering som vi strax ska förklara.
- Varje nod har en siffra till vänster och en till höger.
- Man följer varvet runt moturs.

Trädstruktur

- Kan vi med en fråga hämta ut vilken förälder som `Fruit` har?
- Kan vi med en fråga hämta ut alla direkta barn som `Food` har?
- Kan vi med en fråga hämta ut alla poster som härstammar från `Fruit`?

parent	title
Food	Fruit
Fruit	Green
Green	Pear
Fruit	Red
Red	Cherry
Fruit	Yellow
Yellow	Banana
Food	Meat
Meat	Beef
Meat	Pork

Trädstruktur

- Vad har Fruit för värde för lft och rgt?

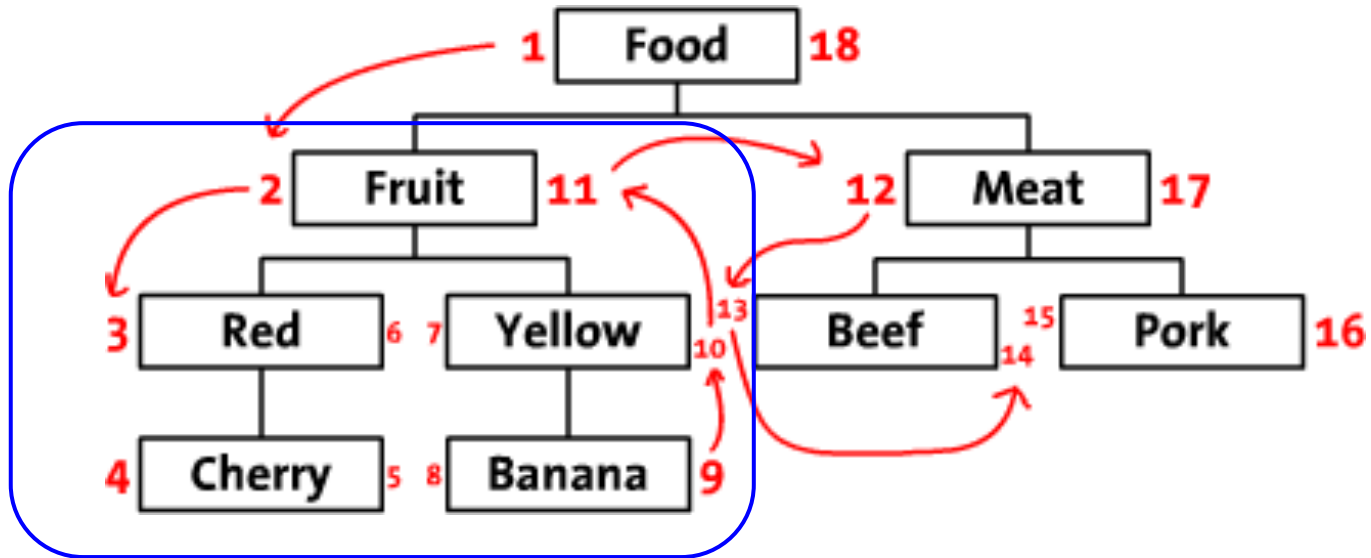
- Vad får vi ut av följande fråga?

```
SELECT *  
FROM tree  
WHERE lft BETWEEN 2 AND  
11
```

parent	title	lft	rgt
	Food	1	18
Food	Fruit	2	11
Fruit	Red	3	6
Red	Cherry	4	5
Fruit	Yellow	7	10
Yellow	Banana	8	9
Food	Meat	12	17
Meat	Beef	13	14
Meat	Pork	15	16

Trädstruktur

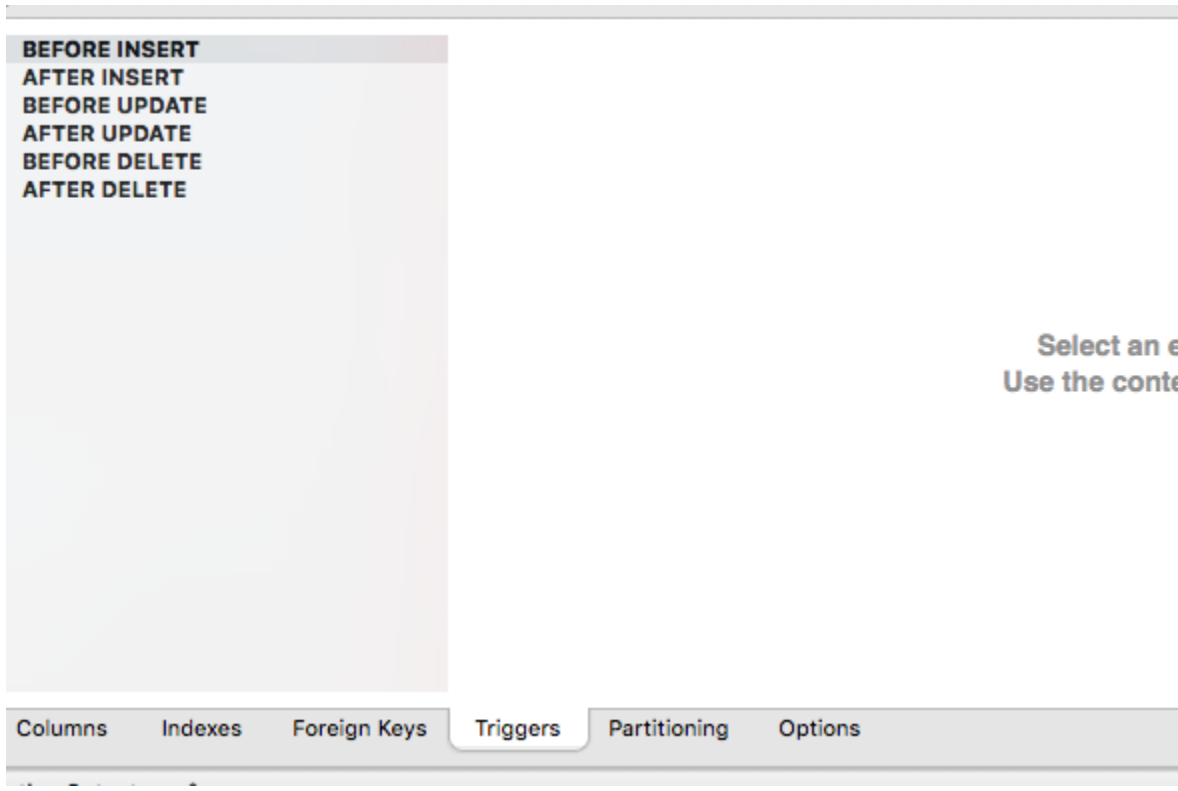
Triggers

- “Övervakare”
  - Dataintegritet
  - Loggning
  - Aggregering
-
- <https://www.youtube.com/watch?v=NCEGs4RwAiM>

Triggers

- Hanteras (i WB) under fliken *Triggers* i tabellens egenskaper

Triggers

- Säljlogg för försäljare på ett varuhus.
- Vi har en huvudtabell (sales) som innehåller en post för varje försäljning.

sales				
sale_amt	date	name	employee_id	prod_id

Triggers

- Statistik-tabell (performance)

performance			
employee_id	name	total_sales	ave_sale

```
3 CREATE TRIGGER sales_b1_trg
4 BEFORE INSERT ON sales
5 FOR EACH ROW
6 BEGIN
7     DECLARE num_row INTEGER;
8     DECLARE tot_rows INTEGER;
9
10    SELECT COUNT(*)
11        INTO tot_rows
12    FROM sales
13    WHERE employee_id = NEW.employee_id;
14
15    SELECT COUNT(*)
16        INTO num_row
17    FROM performance
18    WHERE employee_id = NEW.employee_id;
19
20    IF num_row > 0 THEN
21        UPDATE performance SET
22            total_sales = NEW.sale_amt + total_sales,
23            ave_sale = total_sales / (tot_rows + 1)
24        WHERE employee_id = NEW.employee_id;
25    ELSE
26        INSERT INTO performance (employee_id, name, total_sales, ave_sale) VALUES (
27            NEW.employee_id,
28            NEW.name,
29            NEW.sale_amt,
30            NEW.sale_amt);
31    END IF;
32
33 END$$
```


Triggers

- Det är inte tillåtet att anropa en Stored Procedure i en trigger.
- Det är inte tillåtet att skapa en trigger för vyer eller temporära tabeller.
- Det är inte tillåtet att använda transaktioner i en trigger.
- En trigger får inte returnera något värde.

Storage Engines

- Lagringsmotorer eller tabellhanterare
- Exempel:
  - InnoDB
  - MyISAM
  - CSV
  - ARCHIVE

Storage Engines

- InnoDB

- Nuvarande standard för MySQL
- Stöd för transaktioner
- Integritet för främmande nycklar
- Låsbar till rad-nivå
- Stöd för fulltext-index (fr o m 5.6) och spatiala index (5.7)
  - Spatiala data = värden som geometri, linjer, polygoner, punkter osv.

Storage Engines

- MyISAM

- Tidigare standard för MySQL
- Ej stöd för transaktioner
- Stöd för mer data (256TB mot 64TB för InnoDB)

Säkerhet

- Information som rör systemet sparas i databasen mysql.
- Användare sparas i tabellen users.
- Användare kan ges olika rättigheter till olika delar.

Säkerhet

- GRANTS

- Rättigheter att göra t ex ALTER, CREATE, DELETE, DROP osv.
- 30-tal rättigheter
  - <http://dev.mysql.com/doc/refman/5.7/en/grant.html>
- Användare kan ha olika rättigheter på olika databaser ner till kolumn-nivå.
- Kan ha olika rättigheter beroende på var man kopplar upp sig ifrån.

Säkerhet

- Stored Procedures

- Vi kan ge en användare rättigheter att använda SP:n *addProduct* (påhittat namn) istället för att ge henom skrivrättigheter till produkttabellen.
- Till viss del skydda mot SQL Injections.
  - Säg att vi tar ett product-id som parameter.
    - `IN ProductID INT`
- Om vi försöker skicka in en sträng kommer vi att få fel.

Säkerhet

- SQL Injections

- Om användaren fritt kan ange sökvillkor kan det ge oss problem.
- Lita aldrig på data som kommer från användaren, ett API eller liknande.

Säkerhet

- SQL Injections

- `$name` innehåller värdet från ett formulär, t ex “Micke”
(Variabler i PHP börjar med \$, finns inte i SQL.)

```
$sql = "SELECT * FROM users WHERE name = '$name'";
```

```
mysqli_query($sql);
```

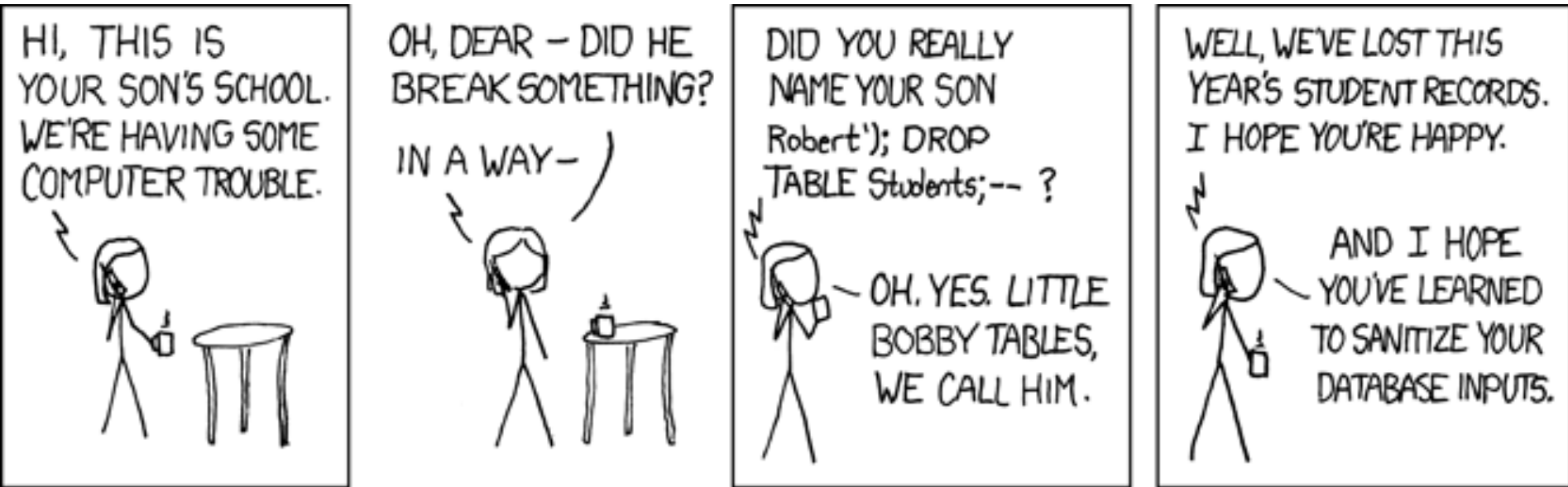
- Vad skulle hända om användaren har skrivit in följande?
`something'; DROP TABLE users; --`

Säkerhet

- SQL Injections

Säkerhet

- Begränsningar

- Vi kan t ex bestämma hur många förfrågningar en användare får göra per timme.
  - Bra för att förhindra brute force-attacker.
  - MAX_QUERIES_PER_HOUR
  - MAX_UPDATES_PER_HOUR
  - MAX_CONNECTIONS_PER_HOUR

Säkerhet

- Uppkopplingssätt

- Vi kan kräva att användaren ska vara uppkopplad med en viss typ av kryptering, t ex SSL.

Säkerhet

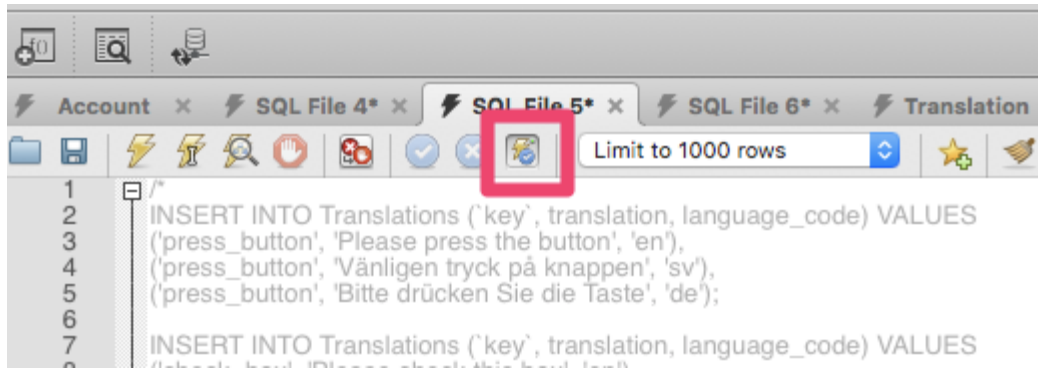
- Säkerhetsarbete är alltid en kompromiss mellan att göra databasen säker och att göra den användbar.
- Hur mycket tid ska man lägga på att skapa olika användare med olika rättigheter?

Transaktioner

<https://www.youtube.com/watch?v=Y7ulFqYjaT4&list=PLnpgWqvEvRCfYRq-I9AmeL6zUGITtPkZA>

- Obs! Spellista med 5 klipp!
- Det finns skillnader mellan den db han använder (PostgreSQL) och MySQL.
- Workbench har som default AUTOCOMMIT påslaget.
- MySQL har ej stöd för DDL

Transaktioner

<u>Account</u>		
<u>AccountID</u>	<u>Name</u>	<u>Amount</u>
10	Nils	3100
20	Stina	2500

Transaktioner

- Stina vill överföra 200:- till Nils.
  - `UPDATE Account SET Amount = Amount + 200
WHERE AccountID = 10;`
  - `UPDATE Account SET Amount = Amount - 200
WHERE AccountID = 20;`
- Vad händer om systemet kraschar mellan dessa uppdateringar?
- Hur kan vi bibehålla dataintegriteten?

Transaktioner

```
START TRANSACTION;
```

```
UPDATE Account SET Amount = Amount + 200 WHERE  
AccountID = 10;
```

```
UPDATE Account SET Amount = Amount - 200 WHERE  
AccountID = 20;
```

```
COMMIT;
```


Transaktionen

- AUTOCOMMIT

Prestanda

```
CREATE TABLE employee (  
    employee_number char(10) NOT NULL,  
    firstname varchar(40),  
    surname varchar(40),  
    address text,  
    tel_no varchar(25),  
    salary int(11),  
    overtime_rate int(10) NOT NULL  
);
```


Prestanda

För att hitta Mary Pattersons lön (anställningsnr 1056) skulle vi köra något liknande följande:

```
SELECT salary  
FROM employee  
WHERE employee_number = '1056';
```


Prestanda

- Databasmotorn har ingen aning om var den ska hitta denna post.
- Den vet inte ens att det bara finns en matchning (employee_number är ju tabellens primärnyckel), så även om den hittar en matchande post så fortsätter den att leta igenom hela tabellen.

Prestanda - index

- Ett index är ett separat arkiv som enbart innehåller det/de fält du är intresserad av att sortera på.
- Om du skapar ett index på *employee_number* kan MySQL hitta motsvarande post väldigt snabbt.
- Index fungerar väldigt likt ett register i en bok.

Prestanda - EXPLAIN

- EXPLAIN visar (förklarar) hur dina frågor används.
- Genom att sätta EXPLAIN före en SELECT kan du se huruvida index används på rätt sätt och vilken typ av JOIN som utförs.

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT employee_number, firstname, surname
3 FROM employee
4 WHERE employee_number= '1056';
```

Overview Output Snippets Result (1) ×

← → ↺ ↻ ⌕ | Fetched 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - EXPLAIN

- *table* visar vilken tabell det handlar om (om man har flera)

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT employee_number, firstname, surname
3 FROM employee
4 WHERE employee_number= '1056';
```

Overview Output Snippets Result (1) ×

Fetches 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

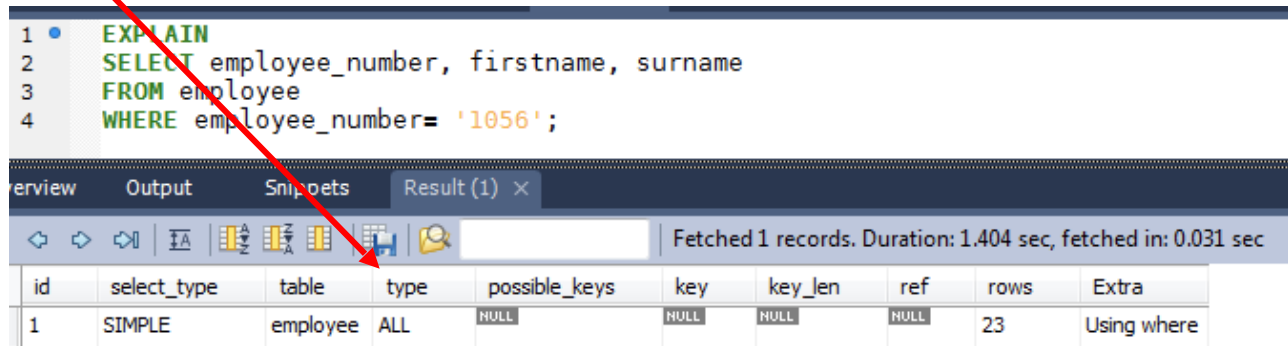
id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - EXPLAIN

- *type* är viktig – den visar vilken typ av JOIN som används.

Från bäst till sämst är de möjliga värdena följande:

- system
- const
- eq_ref
- ref
- range
- index
- all


```
1 • EXPLAIN
2   SELECT employee_number, firstname, surname
3   FROM employee
4   WHERE employee_number= '1056';
```

Overview Output Snippets Result (1) ×

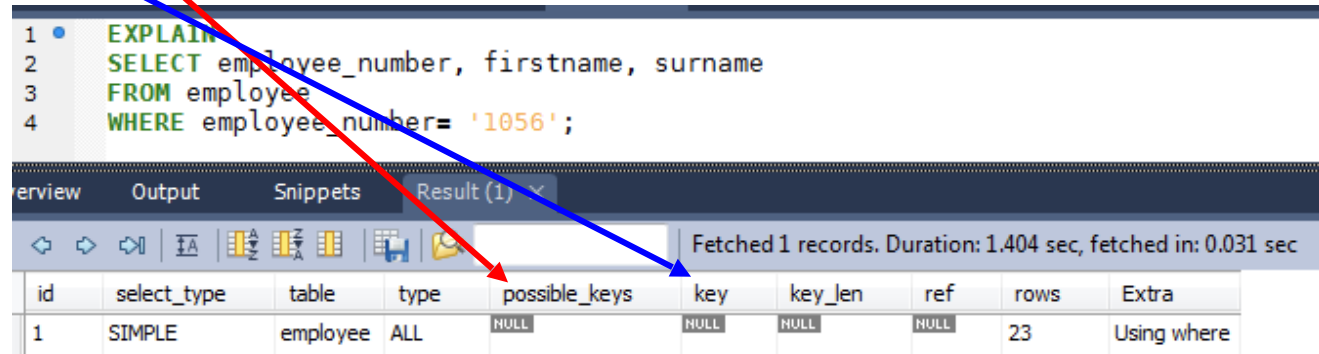
Fetches 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - EXPLAIN

- *possible_keys* visar vilka möjliga index som gäller för denna tabell.
- *key* ... och vilken som faktiskt används.


```
1 • EXPLAIN
2   SELECT employee_number, firstname, surname
3   FROM employee
4   WHERE employee_number= '1056';
```

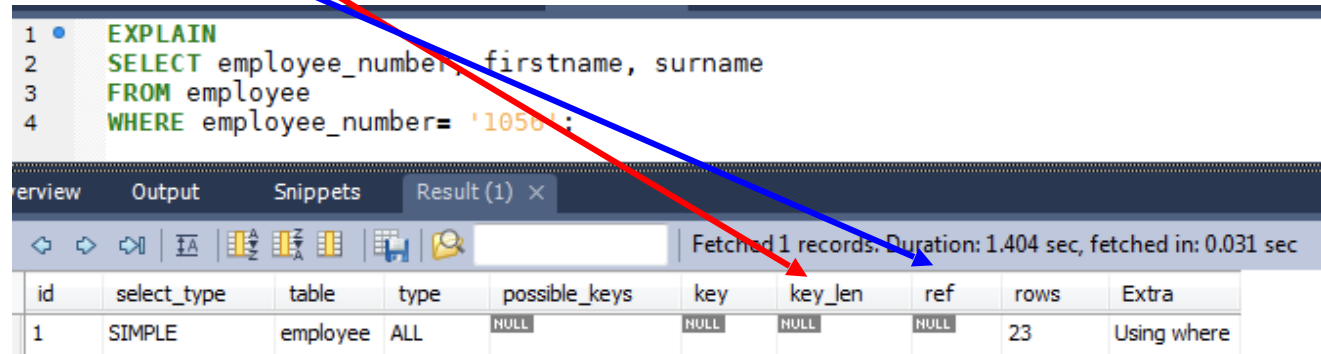
Overview Output Snippets Result (1) x

Fetches 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - EXPLAIN

- *key_len* ger oss längden på nyckeln. Ju kortare desto bättre.
- *ref* säger vilken kolumn, eller konstant, som används.


```
1 EXPLAIN
2 SELECT employee_number, firstname, surname
3 FROM employee
4 WHERE employee_number = '1050';
```

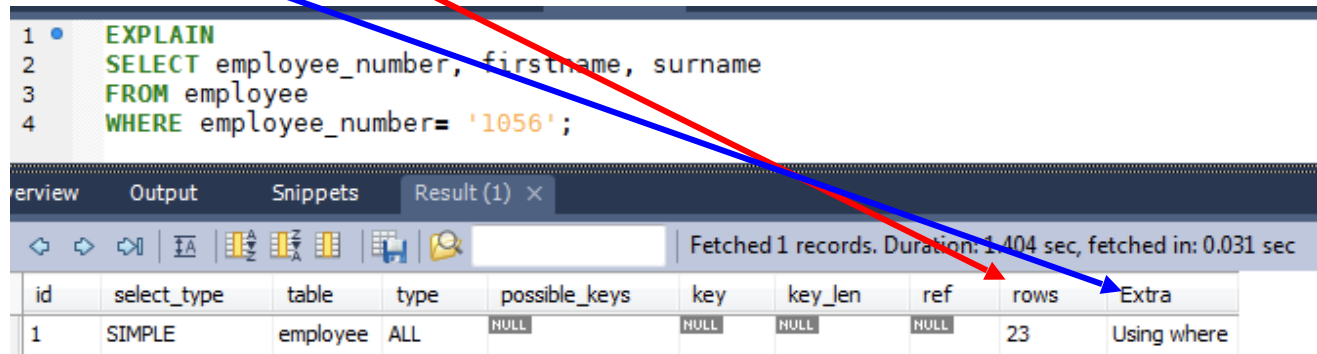
Overview Output Snippets Result (1) x

Fetches 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - EXPLAIN

- *rows* – antal rader som MySQL tror sig behöva undersöka för att få tag i rätt data.
- *extra* - extra info – Här vill man helst inte se "using temporary" eller "using filesort".


```
1 • EXPLAIN
2 SELECT employee_number, firstname, surname
3 FROM employee
4 WHERE employee_number= '1056';
```

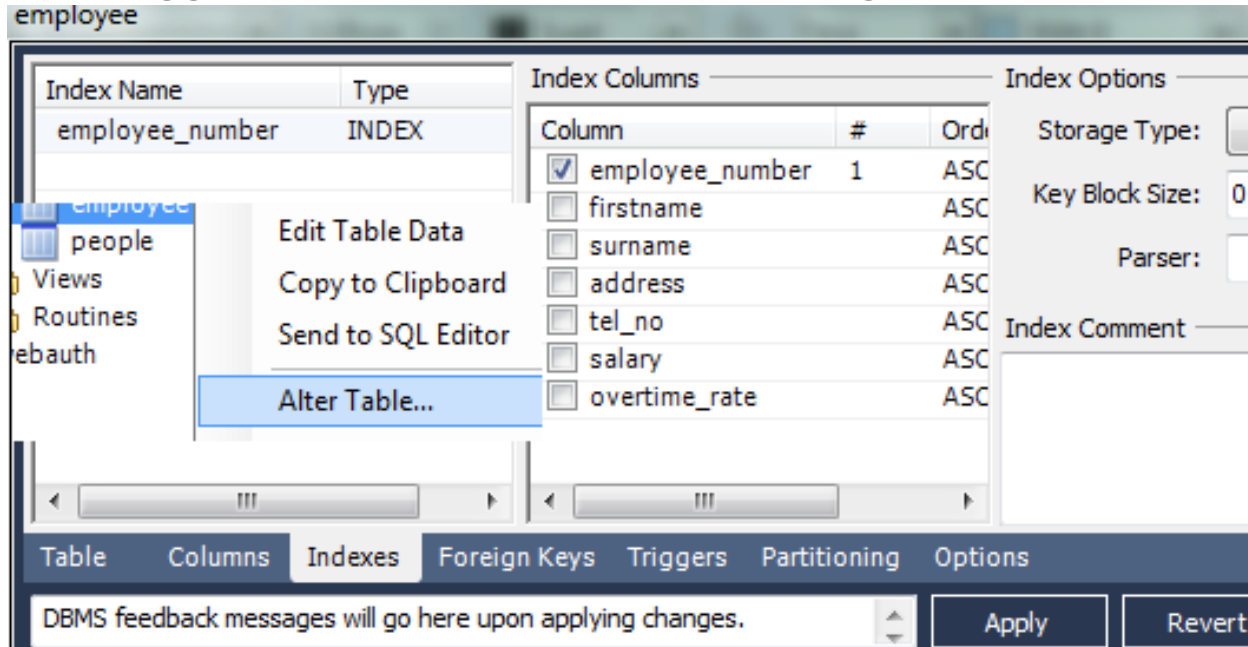
Overview Output Snippets Result (1) x

Fetches 1 records. Duration: 1.404 sec, fetched in: 0.031 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - index

- Vi lägger till indexet vi pratade om tidigare.

Prestanda - index

- Mycket bättre! "JOIN"-typen är nu const, vilket betyder att tabellen bara har en matchande rad.
- Primärnyckeln används för att hitta post.
- Antalet rader som MySQL tror sig behöva leta igenom är 1.

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT employee_number, firstname, surname
3 FROM employee
4 WHERE employee_number= '1056';
```

Overview

Output

Snippets

Result (1) x

Fetches 1 records. Duration: 0.093 sec, fetched in: 0.000 sec									
id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ref	employee_number	employee_number	30	const	1	Using where

Prestanda - index

- Nackdelar med index
  - När du uppdaterar en tabell måste databasen uppdatera indexet också, så det finns ett prestandapris att betala för index.
  - Om ditt system inte kör många fler `INSERT` än `SELECT` och `INSERT`erna måste vara snabba och inte `SELECT`erna är detta ett pris värt att betala.

Prestanda - index

- Okej, men om du vill köra en `SELECT` på mer än ett kriteria?
- Det är bara vettigt att indexera de fält som du använder i `WHERE`-satsen.
- `SELECT firstname FROM employee;`
använder inget index. Ett index på *firstname* är värdelöst.
- Men. `SELECT firstname FROM employee WHERE surname="Madida";`
skulle ha nytta av ett index på *surname*.

Prestanda - index

- Ett lite knepigare exempel.
- Vi vill hitta alla anställda vars halva övertidsersättning är mindre än \$20.
- Vilken kolumn ska vi lägga ett index på?
  - Rimligtvis *overtime_rate*
- Varför?
  - Det är den kolumnen vi ska använda i WHERE-satsen.

Prestanda - index

- `ALTER TABLE employee ADD INDEX(overtime_rate);`

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT firstname
3 FROM employee
4 WHERE overtime_rate/2<20;
```

Result (1) x									
Overview Output Snippets									
Fetches 1 records. Duration: 0.094 sec, fetched in: 0.000									
id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - index

- Vi kan skriva om villkoret:

Istället för

```
WHERE overtime_rate / 2 < 20
```

kan vi skriva

```
WHERE overtime_rate < 20 * 2
```


Prestanda - index

- MySQL kan göra beräkningen $2*20$ en gång och sedan använda den som en konstant att leta efter i indexet.

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT firstname
3 FROM employee
4 WHERE overtime_rate < 20*2;
```

Overview

Output

Snippets

Result (1) ×

← → ↺ | ⚙ | 📊 | 📈 | 📁 | 🔍 | | Fetched 1 records. Duration: 0.031 sec, fetched in: 0.000 sec

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	range	overtime_rate	overtime_rate	4	NULL	1	Using where

Prestanda - index

- Att sortera på efternamn är ett vanligt krav, så det verkar rimligt att skapa ett index på *surname*.
- Vi kan dock tänka oss att vi har tusentals anställda med efternamnet "Smith".
- Då måste vi indexera *firstname* också.
- MySQL använder *leftmost prefixing* (prefixet längst till vänster), vilket betyder att ett index på flera kolumner A, B, C inte enbart används för att söka på A, B, C-kombinationer utan även A, B eller enbart A.

Prestanda - index

- I vårt exempel betyder det att
- `ALTER TABLE employ ee ADD
INDEX(surname,firstname);`
- används för frågor som t ex
- `EXPLAIN SELECT overtime_rate FROM employee
WHERE surname='Madida';`
- men även
- `EXPLAIN SELECT overtime_rate FROM employee
WHERE surname='Madida' and firstname="Mpho";`

Båda resulterar i detta.

```
1  •  EXPLAIN
2      SELECT overtime_rate
3      FROM employee
4      WHERE surname='Madida';
```

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ref	surname	surname	123	const	1	Using where

Prestanda - index

- Emellertid använder inte följande fråga ett index.
  - `EXPLAIN SELECT overtime_rate FROM employee WHERE firstname='Mpho';`
- Varför inte?
  - *firstname* är inte tillgängligt från vänster i indexet.

Prestanda - index

- Om man behöver en sån fråga får man lägga ett separat index för *firstname*.

```
1 • EXPLAIN
2 SELECT overtime_rate
3 FROM employee
4 WHERE firstname='Mpho';
```

Overview

Output

Snippets

Result (1) ×

Navigation icons: back, forward, search, etc. | Fetched 1 records. Duration: 0.000 sec, fetched in: 0.000

id	select_type	table	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	Extra
1	SIMPLE	employee	ALL	NULL	NULL	NULL	NULL	23	Using where

Prestanda - query optimizer

- Hur går det till när databasen väljer vilka nycklar som ska användas i en fråga?
- Processen kallas *query optimizer*, frågeoptimeraren.
- Den tar först en snabbkoll på indexet för att se vilka index som är lämpligast att använda.

Prestanda - query optimizer

- Jämför med att leta efter en cd, "Brutal Planet" av "Alice Cooper".
  - Vi har två index.
    - Alfabetisk över artistnamn.
    - Alfabetisk över skivnamn.
  - En snabbkoll säger att vi har 20.000 unika artister och 400.000 unika album, så vi bestämmer oss för att leta efter artist.

Prestanda - query optimizer

- Om du visste att det finns 20 Alice Cooper-skivor och att "Brutal Planet" är det enda albumet som startar med "B", så skulle sökkriterierna ändras.
- Du kan förse optimeraren med liknande information genom att köra
`ANALYZE TABLE tabellnamn;`
- Detta sparar nyckeldistributionen för en tabell.

Prestanda - optimize table

- Många DELETE och UPDATE lämnar “luckor” i tabellen/filsystemet, speciellt när du använder varchar, eller text/blob-fält.
- Detta betyder fler onödiga läs/skriv-accesser till hårddisken.
- `OPTIMIZE TABLE tabellnamn;`
löser detta problem.

Prestanda - index

- Man måste inte indexera hela fält.
  - Våra fält *surname* och *firstname* är 40 tecken var.
  - Det betyder att indexet vi skapade för dessa fält är 80 tecken.
  - INSERT till denna tabell måste då också skriva 80 extra tecken och SELECT har 80 extra tecken att manövrera runt.

Prestanda - index

- Det är onödigt att ha `CHAR (255)` för surname och firstname om namn aldrig är längre än 20 tecken.
- Man vill inte "skära av" namn, men man kan alltid ändra storlek om förutsättningarna ändras.
- Använd `VARCHAR` istället för `CHAR`.
  - En del rekommenderar inte detta eftersom det kan leda till mer fragmentation, men det går att komma runt genom att använda `OPTIMIZE` ofta.

MySQL vs MS SQL Server

- Olika databaser har olika funktioner.
  - MySQL fick t ex inte stöd för Stored Procedures eller Triggers förrän i versioner runt 5.0.
- Det som skiljer olika SQL-dialekter åt är oftast olika funktioner eller olika namn för samma funktioner.
  - MS SQL = T-SQL
  - MySQL = SQL/PSM (inte lika vanlig term)

MySQL vs MS SQL Server

- MySQL: `LIMIT x, x`
- T_SQL: `SELECT TOP 10 firstName FROM Employees
ORDER BY firstName OFFSET 10 ROWS;`

MySQL vs MS SQL Server

- MySQL har stöd för IF, T-SQL har det inte.
- MySQL: `IF( @a > @b , @a, @b - @a )`
- Istället kan man använda CASE i T-SQL:
`CASE WHEN @a > @b THEN @a ELSE @b - @a END`

MySQL vs MS SQL Server

- Slå ihop strängar:
  - MySQL:
    - `CONCAT( 'a' , 'b' , 'c' )`
  - T-SQL:
    - `'a' + 'b' + 'c'`

MySQL vs MS SQL Server

- Datum-hantering, exempel dagens datum:
  - T-SQL: `GetDate ( )`
  - MySQL: `CURRRDATE ( )` eller `NOW ( )`

MySQL vs MS SQL Server

- MySQL har en “pluggable” arkitektur för att kunna använda olika Storage Engines.
- MS SQL har enbart den inbyggda.